

Vuoden 2021 ensimmäinen osavuositarkastus 1.1.-30.4.2021

VD/5200/02.01.02.00/2021

RV/MR/PK/HY-L

Talousarvion täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaisesti talousarvion määrärahojen ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle vuosikolmanneksittain tammi-huhtikuun, tammi-elokuun sekä koko vuoden osalta tilinpäätöksen yhteydessä. Vuoden 2021 ensimmäinen osavuositarkastus on laadittu tilanteen 30.4.2021 mukaisesti.

Toimintaympäristön kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Vantaan väkiluku oli noin 238 000 vuoden 2021 maaliskuussa. Väestö on kasvanut tammi-maaliskuun aikana 800 asukkaalla, joka oli 450 henkilöä vähemmän kuin samaan aikaan vuonna 2020. Ero johtuu pitkälti kuntien välisestä muuttoliikkeestä. Vantaa on saanut kuluvaan vuoden maaliskuun loppuun mennessä muualta Suomesta muuttovoittoa ainoastaan 30 henkeä, kun samaan aikaan vuonna 2020 muuttovoittoa oli saatu yli 500 henkeä. Nettomaahanmuutto oli noin 40 henkeä pienempää kuin vuonna 2020. Luonnollinen väestönlisäys, syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden, kasvoi vajaalla 80 hengellä.

Vantaalla on aina ollut naisia enemmän kuin miehiä, mutta usean vuoden ajan miesten osuus väestössä on kasvanut. Maaliskuun ennakkotietojen mukaan historiallinen käänne on nyt tapahtunut ja miesten määrä ohitti niukasti naisten määrän. Vielä helmikuussa 2021 naisia oli 127 enemmän, mutta maaliskuussa ero oli miesten hyväksi 21 henkilöä.

Suurimpien kaupunkien vertailussa Vantaan väestönkasvu on edelleen suurinta. Tosin Espoon alkuvuoden kasvu, 780 henkeä, oli ainoastaan parikymmentä henkeä vähemmän kuin Vantaalla. Kolmanneksi eniten uusia asukkaita sai Tampere, 660 henkeä. Yleensä Helsinki on ollut kärkisijoilla väestönkasvussa, mutta maaliskuun 2021 loppuun mennessä Helsinki oli menettänyt väestöään vajaalla 700 hengellä. Helsingin väestön väheneminen johtuu kotimaan muuttoliikkeestä. Seuraavaksi eniten väestö pieneni Turussa (-147), mutta myös Jyväskylällä ja Pori olivat niukasti miinuksella.

Huhtikuussa 2020 työttömyys kääntyi koronakriisin seurauksena jyrkkään nousuun. Työ- ja elinkeinoministeriön tietojen mukaan Vantaan työttömyysaste oli korkeimmillaan toukokuussa (19,2 %) ja alimmillaan marraskuussa (13,9 %). Vuoden 2021 tammi-helmikuussa Vantaan työttömyysaste oli 14 prosentin tuntumassa, mutta maaliskuussa se oli kohonnut 15 prosenttiin. Työttömänä oli maaliskuun 2021 lopussa runsaat 18 800 henkeä, joista lomautettuja oli 26 prosenttia (lähes 4 900 henkeä). Lomautettujen osuus työttömistä oli suurimmillaan huhti-toukokuussa 2020, 47 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömien määrä ylitti Vantaalla 5 000 rajan maaliskuussa 2021 ja yhtä isoja lukemia on viimeksi nähty vuoden 2016 syksyllä. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli maaliskuussa 2021 vajaat 2 400, kun tammi-helmikuussa heitä oli selvästi vähemmän, noin 2 100. Kaikista vantaalaisista työttömistä 54 prosenttia oli miehiä. Avointen työpaikkojen määrä Vantaalla hieman laski alkuvuoteen verrattuna, mutta työpaikkoja oli kuitenkin maaliskuussa 2021 hieman enemmän auki kuin samaan aikaan viime vuonna.

Verrattuna muihin Suomen suuriin kaupunkeihin tai Helsingin seudun kuntiin, Vantaan työttömyysaste oli kaikista korkein maaliskuussa 2021 (15 %). Suurista kaupungeista seuraavaksi korkein työttömyysaste oli Turussa (14,6 %) ja Helsingissä (14,5 %), kun taas selvästi matalin se oli Espoossa (11,7 %). KUUMA-

kunnissa työttömyysaste oli maaliskuun lopussa 10,9 prosenttia ja koko maassa 12,6 prosenttia. Lomautettujen osuus Helsingin 51 300 työttömästä työnhakijasta oli 22 prosenttia ja Espoossa 17 500 työttömästä 20 prosenttia. Vantaalla lomautettujen osuus oli suurten kaupunkien suurin (26 %) ja Oulussa pienin (13 %).

Tammi-maaliskuussa 2021 uusia rakennuslupia myönnettiin 950 asunnolle, joka oli 230 enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin. Aloitetttujen asuntojen määrä oli vastaavasti noin 180 asuntoa vähemmän. Valmistuneita asuntoja kirjattiin alkuvuoden aikana noin 460, mikä oli 150 enemmän vuoden 2020 vastaavana ajankohtana. Valmistuneista asunnoista valtaosa (77 %) oli kerrostaloasuntoja.

Verorahoituksen kehitys

Kaupunki on saanut tammi-huhtikuussa 2021 verotilityksiä yhteensä 403,5 milj. euroa (2020: 356,5 milj. euroa), josta kunnallisveroja 342,1 milj. euroa (2020: 322,9 milj. euroa), yhteisöveroja 52,3 milj. euroa (2020: 31,4 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 9,0 milj. euroa (2020: 2,1 milj. euroa).

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-huhtikuussa 7,6 prosenttia edellisvuotta enemmän, Vantaalla 7,7 prosenttia enemmän.

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa toukokuussa vuoden 2019 valmistuneen verotuksen, vuoden 2020 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto) sekä arvioidun kuntakohtaisen väestön kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kertyvän Vantaalla vuonna 2021 noin 10 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa on oletettu. Tätä selittää edellistä vuotta suuremmat veronpalautukset vuoden 2020 verotusta koskien. Vuoden 2020 verotus valmistuu lokakuussa, mahdollinen jako-osuuden tarkistus sekä marraskuun tilityksen suuruus varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastettaneen myös vuoden 2021 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet. Kuntaliitto päivittää koko maan kunnallisveroennusteen ja kuntakohtaiset kehikot seuraavan kerran elokuussa sekä syyskuun lopulla, kun valtion budjetin linjaukset ovat tiedossa.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 52,3 milj. euroa tammi-huhtikuussa, kasvua 98,7 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen kasvu edellisvuoteen oli 93,3 prosenttia. Kuluvana vuonna tilitettävät yhteisöverot kasvavat koko maassa arviolta yhteensä noin 27 prosenttia. Valtio nosti kuntaryhmän jako-osuutta määräaikaaisesti 10 prosenttiyksiköllä osana vuoden 2021 kuntien koronatukea. Lisäksi jako-osuutta nostettiin pysyvästi reilulla kahdella prosenttiyksiköllä varhaiskasvatusmakujen alentamisen kompensoimisesta johtuen. Hyvään kehitykseen osittain vaikuttavat myös verovuoden 2020 parantuneet maksuunpanoarviot sekä alkuvuoden ennakoitua suuremmat verotilitykset. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan ylittävän talousarvon (82 milj. euroa) noin 24 milj. eurolla.

Tammi-huhtikuussa on kaupungille kertynyt kiinteistöverotilityksiä tavallista enemmän. Syynä on vuodelta 2020 vuodelle 2021 siirtyneet tilitykset, jonka syynä on verovelvolliskohtaiseen verotuksen valmistumiseen siirtyminen kiinteistöverotuksen verojärjestelmässä. Vastaavasti vuodelta 2021 osa tilityksistä siirtyy vuodelle 2022 tilitettäväksi. Kuntaliiton kehikon mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 102,8 milj. euroa vuonna 2021, joka ylittää talousarviossa oletetun noin 2,5 milj. eurolla.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan ylittävän talousarvion 17 milj. eurolla. Veroennusteet tarkentuvat vuoden aikana.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta valtiovarainministeriön päätöksen mukaan 151,5 milj. euroa, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvausta 80,2 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 17,0 milj. euroa vuonna 2021. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia kertyisi päätösten pohjalta 248,7 milj. euroa, 1,7 milj. euroa yli talousarvion.

Käyttötalous

Tammi-huhtikuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintatuottoja (ilman HSY) on kertynyt 148,0 milj. euroa, toimintakuluja (ilman HSY) -553,8 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -405,8 milj. euroa. Tammi-huhtikuussa toimintatuotot ovat toteutuneet 32-prosenttisesti, toimintakulut 32-prosenttisesti ja toimintakate 31-prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 483,3 milj. euroon ja toimintakulut -1 789,6 milj. euroon (ilman HSY). Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan ylittämään talousarvion noin 21,9 milj. eurolla, sillä valtio on luvannut kompensoida kunnille koronaepidemian aiheuttamia kustannuksia valtionavuna. Toimintakulut (ilman HSY) ylittävät talousarvion ennusteen mukaan noin 37,3 milj. eurolla. Ylitystä selittää erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon lisämenot johtuen koronakuluista, mutta myös oman toiminnan menomäärärahan arvioidaan ylittyvän vajaa 14 milj. euroa. HSL:n kuntaosuuden ennakoidaan ylittävän talousarvion noin 6,5 milj. eurolla ja työmarkkinatuen kuntaosuuden noin 4,5 milj. eurolla. Vuoden 2021 alusta voimaan astunut oppivelvollisuuslaki pidentää oppivelvollisuusaikaa ja aiheuttaa lisäkustannuksia sekä kasvatuksen ja oppimisen toimialalle että tietohallintoon it-laitehankintoihin. Valtio kompensoi lakimuutoksen aiheuttamia kustannuksia ja lisää näin kunnan tuloja. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 15,4 milj. euroa negatiivisena talousarvioon nähden.

Verotulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 17,1 milj. eurolla erityisesti yhteisöveroennusteen positiivisen kehityksen seurauksena. Yhteisövero tilityksiä on kertynyt hyvin alkuvuodesta 2021 ja lisäksi valtio on kasvattanut kuntien jako-osuutta yhteisöverotilityksistä määräaikaaisesti vielä vuoden 2021 ajan. Valtionosuustuottojen arvioidaan ylittävän talousarvion noin 1,7 milj. euroa.

Rahoitustuottojen ja -kulujen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Korkotaso pysyttelee edelleen matalana.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-huhtikuussa toteutunut 35,3 milj. euroa ja koko vuonna niitä ennustetaan kertyvän yhteensä noin 109,2 milj. euroa.

Vuoden 2021 ensimmäisessä osavuositarkastuksessa vuosikatteen ennustetaan 71,9 milj. euroa, joka ylittää talousarviossa oletetun noin 3,4 milj. eurolla. Tulosennuste päätty huhtikuun lopussa tehdyn ennusteen perusteella noin -27,3 milj. euron alijäämään (talousarvio -30,9 milj. euroa).

Investoinnit

Tammi-huhtikuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen investointiosan tuloja on toteutunut 1,5 milj. euroa, investointiosan menoja -22,5 milj. euroa ja investointiosan netto on -21,1 milj. euroa.

Rakentamisen investointimäärärahojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 7,4 milj. eurolla ja julkisen käyttöomaisuuden ylittävän noin 4,5 milj. eurolla. Ylitys johtuu Kehä III parantamisen aikataulun kiristämisestä suunnitellusta kolmesta vuodesta kahteen vuoteen.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2021 toteutuvan 144 milj. euron tasolla ja alittavan talousarvion investointimäärärahat noin 2,8 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 6,8 milj. euroa ja investointiosan netoksi ennustetaan -137,1 milj. euroa.

Rahoitus

Kaupungin pitkäaikainen lainakanta jatkoi laskuaan myös vuonna 2020 ja oli vuoden lopussa n. 858 milj. euroa. Kaupungin korkomenot alittivat 1,9 milj. euroa samalla kun lainasalkun korkoriskiä pienennettiin duraatiota kasvattamalla.

Vuoden 2021 nettolainanotoksi arvioidaan tällä hetkellä n. 40,5 milj. euroa, mikä on n. 27 milj. euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa (67,6 milj. euroa). Kaupunki lyhentää pitkäaikaisia lainoja niiden lyhennysohjelmien mukaisesti n. 79,4 milj. euroa. Arvio pitkäaikaisten lainojen lisäyksestä on nyt 120 milj. euroa (talousarviossa 150 milj. euroa), mutta uuden lainanoton määrä tarkentuu syksyllä, kun rahoitukselle on muodostunut tarkempi kuva kuluvan vuoden talousarvion toteumasta ja kassatilanteesta. Toistaiseksi kaupunki on nostanut ainoastaan yhden pitkäaikaisen 20 milj. euron suuruisen kiinteäkorkoisen lainan aiemmin neuvotellusta rahoituslimiitistä.

Kaupungin likviditeettipuskuri on säilynyt koko alkuvuoden kohtuullisella tasolla. Vuonna 2020 valtio kompensoi kunnille merkittävän osan koronapandemian aiheuttamista kuluista, mikä heijastui vuodenvaihteen ennustettua parempana kassatilanteena. Myös alkuvuoden likviditeettitilanne on ollut toistaiseksi ennustettua parempi. Kaupunkikonsernin kassan koko on tietoisesti pidetty aiempia vuosia alhaisemmalla tasolla johtuen negatiivisista talletuskoroista ja pankkien perimästä talletusmaksusta.

Kaupunginhallitus 24.5.2021 § 33

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) merkitä tiedoksi vuoden 2021 ensimmäinen osavuosisikatsaus, ja
- b) esittää vuoden 2021 ensimmäinen osavuosisikatsaus kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Liite 1: Vantaan kaupungin ensimmäinen osavuosisikatsaus 2021
- Liite 2: Suurimpien tytäryhtiöiden osavuosisikatsaukset 1/2021
- Liite 3: Sitovien tavoitteiden raportointi 1/2021

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, puh. 040 626 7613, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi